

Seat No.	
----------	--

Set P

एम.ए. (Pali) (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल – २०२६
पालि भाषेची ओळख (230121101)

वार, दिनांक: शुक्रवार, १७-०४-२०२६
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

कमाल गुण: ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

- १) 'पटिवेदन' म्हणजे काय?

अ) प्रत्यक्ष अनुभव घेणे	ब) वेदना देणे
क) वेदित होणे	ड) विचार विमर्श
- २) प्रो. न्हिस डेव्हिड्स यांच्या मते कोणती भाषा अशोकाच्या शिलालेखाची भाषा होती?

अ) वैदिक	ब) सिंहली
क) ब्राम्हि (धम्म)	ड) सिंधू
- ३) सीलकखंड वग्गात कोणती माहिती आहे?

अ) सदाचारासंबंधी	ब) समाधी संबंधी
क) प्रज्ञेसंबंधी	ड) आर्यसत्यासंबंधी
- ४) छक निपातात किती आयतनांचा समावेश आहे?

अ) पाच	ब) सहा
क) आठ	ड) सात
- ५) किती शतकापूर्वी पासून पालि भाषेचे अस्तित्व भाषा तज्ञांच्या मते दिसून येते?

अ) इ. स. पूर्व ४ व्या	ब) इ. स. पूर्व ५ व्या
क) इ. स. पूर्व ३ व्या	ड) इ. स. पूर्व ७ व्या
- ६) पं. विध्युशेखर भट्टाचार्य यांच्या मतानुसार पालि शब्दाचा अर्थ काय आहे?

अ) ओळ	ब) पंक्ति
क) पद	ड) चरण

- प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) पालि भाषेच्या विकासाच्या अवस्था याविषयी सविस्तर माहिती लिहा.
किंवा
- ब) पटियति, पटीपती व पटीवेदन याविषयी सविस्तर माहिती लिहा.
- प्र.५ दीर्घोत्तरी प्रश्न. १२
- प्राचीन काळापासून ते आधुनिक काळापर्यंत पालिभाषेचा प्रवास याविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

- ७) 'पठामि' या धातूचा काळ कोणता?
 अ) वर्तमानकाळ   ब) भूतकाळ
 क) भविष्यकाळ   ड) साधा काळ
- ८) 'पस्सथ' या धातूचे वचन कोणते आहे?
 अ) एकवचन   ब) बहुवचन
 क) द्विवचन   ड) तिवचन
- ९) पालि भाषेत पुल्लिंगि शब्द स्त्रिलिंगि करण्याकरिता त्या शब्दांना किती प्रत्यय लावले जातात?
 अ) एक   ब) सहा
 क) सात   ड) आठ
- १०) 'त्वं गच्छिस्ससि' । या वाक्याचा कोणता काळ दर्शवितो?
 अ) भविष्यकाळ   ब) भूतकाळ
 क) वर्तमानकाळ   ड) पूर्णभूतकाळ
- ११) पालि चत्थ अव्ययाचे प्रकार किती आहेत?
 अ) दोन   ब) तीन
 क) चार   ड) पाच
- १२) पालित विसर्ग नसल्यामुळे कोणती संधि होत नाही?
 अ) स्वर   ब) व्यंजन
 क) विसर्ग   ड) निगगहित

प्र.२ टीपा लिहा (कोणत्याही चार)

१२

- अ) हेत्वर्थक अव्यय
 ब) पालि वचन
 क) लिंग भेद
 ड) पालि उपसर्ग
 इ) ततिया विभक्ति
 ई) व्यंजन परिवर्तन

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

१२

- अ) वर्तमान काळाचे प्रत्यय सांगून 'पठ' शब्द चालवून दाखवा.
 ब) भविष्यकाळाचे प्रत्यय सांगून 'नम' शब्द चालवून दाखवा.
 क) द्वितीया विभक्ति प्रकार उदाहरणसह सांगा.
 ड) रत्ति शब्दाचे लिंग सांगून विभक्ती प्रत्ययाने चालवून दाखवा.

- प्र.४ अ) पालि भाषा व्याकरणातील विशेषणे उदाहरणासह स्पष्ट करा. १२
किंवा
ब) पालि ततिया विभक्तिची व्याख्या सांगून प्रकार उदाहरण सह सांगा.
- प्र.५ पालि वर्णमाला सांगून पालि शब्दातील जोडाक्षरातील काही बदल स्पष्ट करा. १२

- ८) विशुद्धिमग्गा मध्ये ——— चा मार्ग आहे.
 अ) समाधी ब) प्रज्ञे
 क) निर्वाणा ड) शीला
- ९) महावंसाची निर्मीती ——— ग्रंथावर आधारित आहे.
 अ) दिपवंस ब) धूपवंस
 क) महाबोधीवंस ड) धातूवंस
- १०) पहिल्या धम्मपरिषदेचा आयोजक ——— राजा होता.
 अ) राजा बिंबिसार ब) राजा आजातशत्रू
 क) राजा मिलिंद ड) राजा कालाशोक
- ११) ——— भिक्खुनी अपशब्दाचा उपयोग केल्यामुळे पहिली धम्मपरिषद घेण्यात आली.
 अ) भन्ते उपाली ब) भन्ते रेवत
 क) भन्ते सुभद्र ड) भन्ते मेधंकर
- १२) भन्ते अस्सगुप्ताने ——— भन्तेस दंड दिला.
 अ) भन्ते आनंद ब) भन्ते रोहन
 क) भन्ते उपाली ड) भन्ते मेधंकर

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) मिलिंद प्रश्न
 ब) महावंस
 क) तिसरी धम्मसंगिती
 ड) धम्मपाल
 इ) सारिपुत्र
 ई) दुसरी धम्मसंगिती

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

१२

- अ) नेत्तिपकरण याविषयी माहिती लिहा.
 ब) बुध्दघोषाच्या अष्टकथां विषयी माहिती लिहा.
 क) सम्राट अशोकाच्या लेखातील ब्राम्हिलिपीचे स्वरूप.
 ड) महावंस ग्रंथाची माहिती लिहा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

१२

- अ) पालि साहित्याचे वर्गीकरण याविषयी सविस्तर माहिती लिहा.
 ब) पालि साहित्याचा उगम व विकास याविषयी माहिती लिहा.

प्र.५ दीर्घोत्तरी प्रश्न.

१२

वंस साहित्याची निर्मीती व काळ याविषयी माहिती लिहा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

एम.ए. (Pali) (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल - २०२६
पाली भाषा व साहित्य संशोधन पद्धती (230121105)

वार, दिनांक : शुक्रवार, २४-०४-२०२६
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ५:३०

कमाल गुण: ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १२
- १) संशोधन लेखन कोणत्या स्वरूपात करावयाचे असते.
अ) हस्तलिखित
ब) टंकलिखित
क) नक्कल स्वरूपात
ड) व्याख्या स्वरूपात
- २) संशोधन लेखनाची अभिव्यक्ती म्हणजे काय?
अ) भाषा
ब) व्यक्ति स्वातंत्र्य
क) विचार स्वातंत्र्य
ड) तथ्यांची मांडणी
- ३) य. रा. दाते यांच्या मते संशोधन म्हणजे काय?
अ) माहिती गोळा करणे
ब) नवीन शोध घेणे
क) पुन्हा शोध घेणे
ड) वैज्ञानिक संशोधन
- ४) संशोधन कार्य पूर्णत्वास गेल्यावर त्याचे — जाहिर केल्याशिवाय त्यास मान्यता मिळत नाही.
अ) टप्पे
ब) निष्कर्ष
क) मांडणी
ड) आशय
- ५) नमुना निवड पद्धतीचे किती प्रकार पडतात.
अ) दहा
ब) दोन
क) सहा
ड) आठ
- ६) निरीक्षण हे डोळ्याद्वारे विचारपूर्वक केलेली अध्ययन पद्धती आहे हे —
यांचे मत आहे
अ) य. रा. दाते
ब) एम. एच. गोपाल
क) पॉलिन यॅंग
ड) एफ. एल. व्हिटनी

- ७) सामाजिक सर्वेक्षण ही संज्ञा सर्व प्रथम ---- यांनी उपयोगात आणली.
 अ) फ्रेडिक - ले - प्ले   ब) एम. एच. गोपाल
 क) एफ. एल. व्हिटनी   ड) य. रा. दाते
- ८) तौलनिक संशोधन किती व्यक्ति अथवा ग्रंथाचे केले जाते?
 अ) आठ व्यक्ति, ग्रंथ   ब) दोन व्यक्ति अथवा दोन ग्रंथ
 क) चार व्यक्ति अथवा चार ग्रंथ   ड) दहा व्यक्ति अथवा दहा ग्रंथ
- ९) शोध कार्याच्या क्षेत्रामध्ये कोणत्या गोष्टीचा सामावेश होतो.
 अ) नमष्टी   ब) समष्टी
 क) आराखडा   ड) नमुना
- १०) प्रायोगिक संशोधन दर्जेदार करण्यासाठी किती घटक सांगितले आहेत?
 अ) ६   ब) ४
 क) २   ड) ८
- ११) संशोधन संबंधित माहिती संकलनासाठी काय आवश्यक असते.
 अ) आवड   ब) पैसा
 क) वेळ   ड) विस्तृत शोध
- १२) एखाद्या भौगोलिक स्थानाचे अभ्यास संशोधन कोणत्या प्रकारात मोडते?
 अ) भूगोल अभ्यास   ब) क्षेत्र अभ्यास
 क) स्थानिक   ड) समाज अभ्यास

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) मूलभूत संशोधन म्हणजे काय?
 ब) प्रश्नावलीचे किती प्रकार आहेत ते लिहा?
 क) संशोधन अहवालाचा उद्देश लिहा?
 ड) वर्णनात्मक संशोधन आराखड्याच्या पायऱ्या लिहा?
 इ) आदर्श संशोधन अहवालाची वैशिष्ट्ये लिहा?
 ई) अ सहभागी अनियंत्रित निरीक्षण म्हणजे काय? हे सांगून त्याचे गुण व दोष लिहा?

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

१२

- अ) संशोधनातील महत्त्वाचे टप्पे किती व कोणते या विषयी सविस्तर माहिती लिहा?
 ब) आशय विश्लेषणाच्या पायऱ्या या विषयी माहिती लिहा?
 क) तौलनिक अभ्यास म्हणजे काय? हे सांगून त्याची वैशिष्ट्ये लिहा.
 ड) संशोधनात वस्तुनिष्ठता कोणत्या कारणासाठी महत्त्वाची आहे हे सांगून त्याच्या प्राप्तीमधील अडथळे व ती प्राप्त करण्याची साधने लिहा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२

अ) माहिती संकलनातील मुलाखतीचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये यांचे सविस्तर विवेचन करा.
किंवा

ब) आरेखी सादरीकरण म्हणजे काय? हे सांगून सादरीकरणाचे विविध प्रकार सविस्तर लिहा.

प्र.५ दीर्घोत्तरी प्रश्न.

१२

नमुना निवड म्हणजे काय? हे सांगून नमुना निवड पद्धतीची आधारभूत तत्त्वे या विषयी सविस्तर माहिती लिहा.

Seat No.	
-------------	--

Set P

एम.ए. (Pali) (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२६
पाली भाषा अनुवाद कौशल्य (230121104)

वार, दिनांक: सोमवार, २७-०४-२०२६
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ४:३०

कमाल गुण: ३०

सूचना: १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०६
- १) आशय लक्षात घेऊन स्वभावानुसार नवीन स्वरूपात तो व्यक्त करणे हा कोणता अनुवाद होय?
अ) शब्दानुवाद   ब) अर्थानुवाद
क) भावानुवाद   ड) अनुप्रेषण
- २) मूळ भाषेतील शब्द अनुवादात तसेच ठेऊन त्याला अवतरणचिन्हे देतात त्याला काय म्हणतात?
अ) शब्दार्थ   ब) विशेष शब्द
क) अनुप्रेषण   ड) एकभाषिक
- ३) पालि शब्द वेरमणी म्हणजे ----.
अ) मणी   ब) वैरमान
क) अलिप्त   ड) वैरत्व
- ४) 'अरहतो' या पालिशब्दाचा मराठी अर्थानुवाद कसा होईल?
अ) अरिहंत   ब) जीवनमुक्त
क) भगवान   ड) देव
- ५) ---- ही बोलली आणि ऐकली जाते.
अ) भाषा   ब) अनुवाद
क) व्याख्यान   ड) प्रवचन
- ६) साहित्यकृती ज्या भाषेत असते तिला कोणती भाषा म्हणतात?
अ) मूळभाषा   ब) लक्ष्य भाषा
क) प्राचीन भाषा   ड) साहित्यिकाची भाषा

- प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 0६
- अ) यांत्रिक अनुवादाची व्याख्या स्पष्ट करा.
ब) स्रोत भाषा उदाहरणासहित स्पष्ट करा.
क) अर्थानुवाद म्हणजे काय?
ड) एकभाषिक अनुवाद व्याख्या स्पष्ट करा.
- प्र.३ टीपा लिहा. 0६
- अतिभाषिक अनुवाद
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १२
- अनुवादाचे प्रकार सांगून उदाहरणासह विश्लेषण करा.
किंवा
पालि भाषा अनुवादाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

एम.ए. (Pali) (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२६
पालि संस्कार पाठ – अभ्यास (230121106)

वार, दिनांक: बुधवार, २९-०४-२०२६
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

कमाल गुण: ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

- १) 'तिसरण' म्हणजे काय?

अ) ते सरण	ब) ति शरण
क) तीन शरण	ड) तीन अनुसरण
- २) 'जरा' पालि शब्दाचा मराठीत अर्थ काय आहे?

अ) थोडे	ब) म्हातारपण
क) जीरा	ड) अत्यल्प
- ३) 'अञ्जं' या पालि शब्दाचा मराठी अर्थ काय होतो?

अ) अनु	ब) इतर
क) अन्न	ड) अण्णा
- ४) 'अवेरा' या पालि शब्दाचा खालील अर्थ काय होतो?

अ) अवेळी	ब) आवर
क) आवरण	ड) वैरमुक्त
- ५) 'सत्था' या पालि शब्दाचा खालील अर्थ काय होतो?

अ) शास्ता	ब) सत्ता
क) राजा	ड) सत्य
- ६) 'कायो' या पालि शब्दाचा खालील अर्थ काय होतो?

अ) शरीर	ब) काय!
क) काय हो?	ड) हे काय?
- ७) संघानुसति मध्ये किती गुण आहेत?

अ) सहा	ब) सात
क) आठ	ड) नऊ

- ८) 'भगवा' या शब्दाचा अर्थ काय होतो?
 अ) रंग ब) केशरी
 क) भगवान ड) तृष्णामुक्त
- ९) पालि 'संखारा' म्हणजे काय?
 अ) संकार ब) संकारा
 क) संस्कार ड) संसार
- १०) 'भवतु' या पालि क्रियापदाचा अर्थ काय होतो?
 अ) आशीर्वाद ब) मंगलहो
 क) होवो ड) तुझे
- ११) 'तस्स' या पालि शब्दाचा अर्थ काय होतो?
 अ) तसा ब) त्या
 क) तो ड) त्याचा
- १२) 'याचामि' या पालि शब्दाचा अर्थ काय होतो?
 अ) हाच मी ब) याचना करतो
 क) मी हयाचा ड) आचरण

प्र.२ टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

१२

- अ) उपोसथ
 ब) सुगतो
 क) प्रज्ञा
 ड) सिक्खापदं समादियामी
 इ) धम्म
 ई) समाधी

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

१२

- अ) पालि संकल्प गाथेचा उद्देश स्पष्ट करा.
 ब) पालि संस्कारातील सुगंधीपूजेचा उद्देश स्पष्ट करा.
 क) पालि तिसरण पंचसील अर्थासहित स्पष्ट करा.
 ड) पालि संस्कारातील चेतिय पूजा सांगून त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.४ अ) मानवी जीवन संस्कारासाठी पालि भाषेचे महत्त्व विशद करा.

१२

किंवा

ब) पालि धम्म वंदना सांगून अर्थासह उद्देश सविस्तर लिहा.

प्र.५ पालि रतनत्तय वंदनेचा बोध सविस्तर स्पष्ट करा.

१२

Seat No.	
----------	--

Set P

एम.ए. (Pali) (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल – २०२६
दिघनिकाय – महावग्ग – महापरि निब्बाणसुत्त (230121201)

वार, दिनांक : गुरुवार, १६-०४-२०२६
वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:३०

कमाल गुण: ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

- १) महापरिनिर्वाण हे सुत्त कोणत्या निकायातील आहे?
अ) संयुक्त निकाय   ब) खुद्दकनिकाय
क) दीघनिकाय   ड) अंगुतर निकाय
- २) भगवंताने वस्सकार ब्राम्हणास किती वृद्धिकारक धर्म सांगितले?
अ) ७   ब) १०
क) १४   ड) १६
- ३) वैशालीला गेल्यानंतर तथागतांचा सत्कार कोणी केला?
अ) लिच्छवी   ब) वासेट्टि
क) आम्रपाली   ड) पुण्णिका
- ४) आनंद माझ्या मरणानंतर तुमचा शास्ता कोण असेल?
अ) समाधी व प्रज्ञा   ब) धम्म व विनय
क) भिक्खु व संघ   ड) सोल व समाधी
- ५) वस्सकार ब्राम्हण हा कोणत्या राज्याचा महामंत्री होता?
अ) राजा बिम्बीसार   ब) राजा अजात शत्रु
क) राजा मिलिंद   ड) राजाकाला शोक
- ६) "यस्स दानि त्वं ब्राम्हणा मज्जसी" ति?
अ) मालं   ब) तालं
क) पालं   ड) कालं
- ७) एक मेकेन पि भो गोतम अपरिहानियेन धम्मेन समन्नागतानं वज्जीनं ----
पटिकघा नो परिहानि ।
अ) कुद्धियेव   ब) मुद्धियेव
क) वुद्धियेव   ड) सुद्धियेव

- ८) तथागतांना बुध्दत्व केव्हा प्राप्त झाले?
 अ) इ.स. पूर्व ५२८ मध्ये   ब) इ.स. पूर्व ५६० मध्ये
 क) इ.स. पूर्व ५४० मध्ये   ड) इ.स. पूर्व ५८० मध्ये
- ९) मैत्रीपूर्ण कोणते कार्य केल्यास त्यांची हानी होणार नाही?
 अ) वाचिक कर्म   ब) मानसिक कर्म
 क) धार्मिक कर्म   ड) यापैकी नाही
- १०) एकूण भूकंपाची कारणे किती आहेत?
 अ) ४   ब) ६
 क) ८   ड) १०
- ११) किती निर्वाण आहेत?
 अ) ७   ब) ५
 क) ३   ड) ९
- १२) सात बोधागांची भावना करुन ते कशाचा साक्षात्कार करतील?
 अ) सम्यक संबोधीचा परमज्ञानाचा
 ब) अकुशल ज्ञानाचा
 क) कुशल ज्ञानाचा
 ड) अव्याकत ज्ञानाचा

प्र.२ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

१२

- अ) पावायं
 ब) खरो आबाधो
 क) कुटागारसालायं धम्मदेस्सना
 ड) चत्तारि अरियसच्चानि
 इ) अट्ट परिसा
 ई) धम्मादासो

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

१२

- अ) महापरिनिब्बाण सुत्तातील पाटलिग्राम नगर निर्माणाविषयी माहिती लिहा.
 ब) खालील उताऱ्याचे मातृभाषेत भाषांतर करा.
 इदमवोच भगवा, इदं वत्त्वा सुगतो अथापरं एतदवोच सत्था.....
 चतुन्नं अरियसच्चानं, यथाभूतं अदस्सना ।
 संसरितं दीघमध्दानं, तासु तास्वेव जातिसु ॥
 तानि एतानि दिट्ठानि, भवनेत्ति समूहता ॥
 उच्छिन्नं मूलं दुक्खस्स, नत्थि दानि पुनब्भवो' ति ॥
 क) तथागतांच्या अंतिम उपदेशाविषयी माहिती लिहा.

ड) खालील उताऱ्याचे पालि भाषेत भाषांतर करा.

असे म्हटल्यावर आनंदाने भगवंताला हे म्हटले "भन्ते! भगवान बहुजन हितासाठी बहुजन सुखासाठी लोकांसाठी देवमनुष्याच्या अर्थ-हितसुखासाठी कल्पभर राहवे.

"बस आनंद! तथागताला प्रार्थना करू नका! आनंद तथागताला प्रार्थना करण्याची वेळ राहिली नाही".

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

१२

अ) महापरिनिर्वाणसुत्तातील आठ विमोक्ष यावर सविस्तर माहिती लिहा.

किंवा

ब) महापरिनिर्वाण सुत्तातील आनंदाच्या याचनेविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

प्र.५ महापरिनिर्वाण सुत्ताची ऐतिहासिक माहिती देऊन विषयवस्तु व भाषाशैली या विषयी माहिती लिहा.

१२

Seat No.	
----------	--

Set **P**

**M.A. (Pali) (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April - 2026**

दिघनिकाय – महावग्ग – महापरि निब्बानसुत्त (230121201)

Day & Date: Thursday, 16-04-2026
Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options.

12

- 1) Mahaparinibbanasutta belongs to which Nikaya?
a) Samyutta Nikaya   b) Khudakanikaya
c) Dighanikaya   d) Anguttarnikaya
- 2) How many vuddhidharmas did Buddha tell Vasskara Brahmin?
a) 7   b) 10
c) 14   d) 16
- 3) Who felicitated the Tathagata after going to Vaishali?
a) Lichchavi   b) Wasetthi
c) Amrapali   d) Punnika
- 4) Ananda Who will be your Shasta after my death?
a) Samadhi and Prajna   b) Dhamma and Vinaya
c) Bhikkhu and Sangha   d) Sheela and Samadhi
- 5) Vasskara Brahmin was the chief minister of which king?
a) King Bimbisara   b) King Ajatshatru
c) King Milind   d) King Kalashoka
- 6) 'Yassdani Tvam Brahmana _____ Mannasi ti?
a) Malam   b) Talam
c) Palam   d) Kalam
- 7) "Ekmekenpi, bho gotam, aparihaniyen dhammen samannagatan By Vajji _____ Patikkankha, no harm.
a) Kuddhiev   b) Muddhiev
c) Vuddhiev   d) Suddhiev
- 8) When did Tathāgatā attain Buddhāhood?
a) 528 BC   b) 560 BC
c) 540 BC   d) 580 BC

Q.4 Answer the following question. (Any One) 12

a) Write a detailed account of the Eight Vimokshas in the Mahaparinibbana Sutta.

OR

b) Write a detailed account of the request for happiness in the Mahaparinibbana Sutta.

Q.5 Write information about the subject matter and language style of Mahaparinibbanasutta with historical background. 12

Seat No.	
----------	--

Set P

M.A. (Pali) (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल – २०२६
संयुक्त निकाय – सगाथवग्गो – पहिले पाच संयुक्ते (230121202)

वार, दिनांक : शनिवार, १८-०४-२०२६
वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:३०

कमाल गुण: ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

१) देवता संयुक्तातील आठव्या वग्गात किती सुत्त आहेत?

अ) १०	ब) ११
क) ८०	ड) ८१

२) पज्जुन्न देवताच्या दुसऱ्या मुलीचे नाव काय होते?

अ) कोकनदा	ब) दिता
क) चुल्ल कोकनदा	ड) नन्दिता

३) संयुक्तनिकायामध्ये एकूण सुक्तांची संख्या किती आहे?

अ) ३४	ब) १५२
क) ७७६२	ड) ९९५७

४) अनाथपिंडक सुत्त हे कोणत्या संयुक्तातील आहे?

अ) देवता	ब) देवपुत्त
क) भिक्खुनी	ड) मार

५) कोसल संयुक्तात किती वग्ग आहेत?

अ) दोन	ब) तीन
क) चार	ड) पाच

६) सगाथ वग्गातील मार संयुक्तात किती सुत्त आहेत?

अ) २०	ब) २५
क) ३०	ड) ३५

७) सगाथ वग्गातील भिक्खुनि संयुक्त हे कितवे संयुक्त आहे?

अ) दुसरे	ब) तिसरे
क) चौथे	ड) पाचवे

- ८) सगाथ वगातील चौथे संयुक्त हे कोणते संयुक्त आहे?
 अ) मार ब) ब्राम्हण
 क) वन ड) वंगीस
- ९) कोणती भिक्खुनि पुत्रशोकात पडली होती?
 अ) किसान गोतमी ब) चाला
 क) उपचाला ड) वजिरा
- १०) सगाथ वगातील एकूण संयुक्त संख्या किती आहे?
 अ) दहा ब) अकरा
 क) बारा ड) पंधरा
- ११) 'नल वग्ग' हे कोणत्या संयुक्तातील वग्ग आहे?
 अ) देवपुत्त ब) देवता
 क) भिक्खुनी ड) मार
- १२) सगाथ वगातील कोणते संयुक्त प्रसेनजीत राजा संदर्भात आहे?
 अ) देवपुत्त ब) देवता
 क) कोसल ड) भिक्खुनी

प्र.२ टिपा लिहा (कोणत्याही चार)

१२

- अ) देवता संकल्पना
 ब) नंदनवन
 क) मार संकल्पना
 ड) उपचाला भिक्खुणी
 इ) जटासुत्त
 ई) माघदेवपुत्र

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

१२

- अ) अप्पटीविदित सुत्तातील बोध स्पष्ट करा.
 ब) अनाथपिंडक याच्याविषयी थोडक्यात माहिती द्या.
 क) पुग्गल सुत्तातील महत्व सांगा.
 ड) मल्लिका सुत्तातील आशय स्पष्ट करा.

प्र.४ अ) देवता संयुक्तातील सुत्तांचे मानवी जीवनास उपकारक दृष्टीने महत्व स्पष्ट करा.

१२

किंवा

ब) संयुक्त निकायातील सगाथ वगाचे स्थान स्पष्ट करा.

प्र.५ सगाथ वगातील कोसल संयुक्ताचे महत्व स्पष्ट करा.

१२

Seat No.	
-------------	--

Set **P**

**M.A. (Pali) (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April – 2026**

विनयपिटक-चुल्लवग्ग-चिवरक्खन्दक (230121203)

Day & Date: Tuesday, 21-04-2026
Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options.

12

- 1) What disease did Velaththi have?
  - a) Headache
  - b) Toothache
  - c) Stomachache
  - d) Elephantiasis
- 2) What was the name of Ananda's friend?
  - a) Rojmalla
  - b) Velaththi
  - c) Mahanam
  - d) Sanjay
- 3) What was the name of Ananda's assistant?
  - a) Sanjay
  - b) Velaththi
  - c) Mahanam
  - d) Rojmalla
- 4) How many boons did Visakha ask the Buddha for regarding the robe?
  - a) Five
  - b) Six
  - c) Seven
  - d) Eight
- 5) How many types of colors did the Buddha allow the robe to be dyed?
  - a) Five
  - b) Six
  - c) Seven
  - d) Eight
- 6) To whom did the Buddha give the order to cut the robe?
  - a) Bhikkhu Ananda
  - b) Bhikkhu Sangha
  - c) Bhikkhu Sariputta
  - d) Bhikkhu Aniruddha
- 7) What is the meaning of the Pali word 'Chinnam'?
  - a) to break
  - b) to cut
  - c) Hole
  - d) Sewing
- 8) How many qualities should a civar receiver have?
  - a) five
  - b) six
  - c) seven
  - d) eight
- 9) What type of garment does 'Saanm' mean?
  - a) Jute
  - b) Silk
  - c) Cotton
  - d) Kashay

- 10) King Pajjot was the king of which city?
a) Kuru
b) Magadha
c) Ujjain
d) Kosal
- 11) What is the food used in traveling called in Pāli language?
a) khādeyya
b) pātheyya
c) bhojayya
d) rasādeyya
- 12) Who gave to Jivaka Dushala?
a) By King Pajjot
b) By Bimbisara
c) By Kasiraja
d) By Rajgriha Shresthi

Q.2 Write Short Notes. (Any Four)

12

- a) Seṭṭhīputtavatthū
b) Kambalānujānanādī
c) Paṃsūkūlapariyesanā
d) Rājagṛhanigamasabhāsada
e) Duśālā
f) Cha civarānī

Q.3 Answer the following questions. (Any Two)

12

- a) Briefly describe the request of the living being in the robe.
b) Briefly describe the disease of Setthibhara.
c) Briefly describe the treatment of the disease of Shreshtiputra of Varanasi.
d) Briefly provide information about the selection of the recipient of the robe in the robe.

Q.4 a) Explain the relationship between the request of the living being and the acceptance of the robe by the monks.

12

OR

- b) Write in detail about the division of the robe received for the monks' order.

Q.5 Explain the importance of the Cīvarakkhaṃdakā in the Vinaya Pitaka.

12

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

एम.ए (Pali) (सत्र - II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च / एप्रिल - २०२६
पालि सुगम व्याकरण (230121204)

वार, दिनांक: गुरुवार, २३-०४-२०२६
वेळ: सकाळी ११:०० ते १२:३०

कमाल गुण: ३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडा.

०६

- १) द्वंद्व समासास पालित काय म्हटले जाते?
अ) एकाधिकरण   ब) चत्थ
क) अमादि   ड) कियत्थ
- २) पालि कञ्जायन व्याकरणातील सूत्रे किती परिच्छेदात विभागली आहेत?
अ) सात   ब) आठ
क) नऊ   ड) दहा
- ३) 'यावजीवं' हे कोणत्या समासाचे उदाहरण आहे?
अ) असंख्य   ब) कियत्थ
क) चत्थ   ड) अञ्जत्थ
- ४) अव्ययीभाव समासाला पालित भाषेत काय म्हटले जाते?
अ) एकाधिकरण   ब) चत्थ
क) अमादि   ड) असंख्य
- ५) 'गामगतो' हे कोणत्या समासाचे उदाहरण आहे?
अ) अमादि   ब) कियत्थ
क) चत्थ   ड) अञ्जत्थ
- ६) 'न्यास' हा कोणत्या व्याकरणावरील भाष्य ग्रंथ आहे?
अ) कञ्जायन   ब) मोग्गलान
क) सद्दनिती   ड) बालावतार

- प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 0६
- अ) पदसाधना विषयी थोडक्यात सांगा.
ब) बुद्धप्रिय दीपंकर यांच्याविषयी थोडक्यात माहिती द्या.
क) भिक्खु विजितावी यांचे पालि व्याकरणातील योगदान थोडक्यात सांगा.
ड) वनरतन मेधंकर यांच्या विषयी थोडक्यात माहिती द्या.
- प्र.३ खालील विषयावर पालि निबंध लिहा. 0६
'मह्यं मित्तो'
- प्र.४ खालिल प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) पालि व्याकरणातील कोणता व्याकरण ग्रंथ श्रेष्ठ व परिपूर्ण आहे याविषयी सविस्तर लिहा.
- किंवा
- ब) मोग्गलान व्याकरण परंपरेतील पालि व्याकरणावरील टीका ग्रंथांची माहिती लिहा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**M.A. (Pali) (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April – 2026**

पालि सुगम व्याकरण (230121204)

Day & Date: Thursday, 23-04-2026
Time: 11:00 AM To 12:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative.

06

- 1) What is the dual compound called in Pali?
  - a) Eekhararan
  - b) Cattha
  - c) Amadi
  - d) Kiyattha
- 2) In how many paragraphs are the sutras in Pali Kachayana grammar divided?
  - a) Seven
  - b) Eight
  - c) Nine
  - d) Ten
- 3) 'Yavajivam' is an example of which compound?
  - a) asaṃkhyā
  - b) kiyattha
  - c) cattha
  - d) aññattha
- 4) What is the avyayibhav compound called in Pali?
  - a) Eekadhkaran
  - b) Cattha
  - c) Amadi
  - d) asaṃkhyā
- 5) 'Gamagato' is an example of which compound?
  - a) Amadi
  - b) Kiyattha
  - c) Chattha
  - d) Antrattha
- 6) 'Nyas' is a commentary on which grammar?
  - a) Kachayana
  - b) Moggallana
  - c) Saddanniti
  - d) Balavatara

Q.2 Write short answers. (Any Two)

06

- a) Briefly tell about Padasadhana.
- b) Give brief information about Buddhapriya Dipankara.
- c) Briefly tell about the contribution of Bhikkhu Vijiṭṭhiya to Pali grammar.
- d) Give brief information about Vanaratana Medhankara.

Q.3 Write a Pali essay on the following topic.

06

'Mahyaṃ mitto'

Q.4 Answer the following Questions in Detail. (Any One)

a) Write in detail about which grammar book in Pali grammar is the best and most complete. **12**

OR

b) Write information about the commentaries on Pali grammar in the Moggallana grammar tradition.

क) उदकरामपुत्ता विषयी सविस्तर माहिती लिहा.

ड) खालील उताऱ्याचे पालि भाषेत भाषांतर करा.

“हे अम्मा-ताता! ज्या ज्या प्रमाणात मी भगवान तथागताद्वारे उपदेशित धम्माला जाणतो, त्या एकांत परिपूर्ण एकांत परिशुद्ध शंखासारखे निर्मळ विशुद्धाचर्येचे आचरण घरी राहून करणे सहज शक्य नाही, म्हणून माझी इच्छा आहे की, केश काढून कासाय चिवर परिधान करून, घराचा त्याग करून, बेघर होवून प्रव्रज्जित व्हावे.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

१२

अ) मखादेव सुत्तातील तात्वीक आशय सविस्तर लिहा.

किंवा

ब) बोधि राजकुमार सुत्तातील धम्मचक्कपवतन या विषयी सविस्तर माहिती लिहा.

प्र.५ दीर्घोत्तरी प्रश्न.

१२

बोधिराजकुमार सुत्तातील आळारो कालामो विषयी सविस्तर माहिती देऊन बोधिराजकुमार सुत्ताचा आशय लिहा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

एम.ए. (Pali) (सत्र – III) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल – २०२६
विसुद्धिमग्ग (230121301)

वार, दिनांक : शुक्रवार, १७-०४-२०२६
वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:३०

कमाल गुण: ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा.

१२

- १) आस्रवसहित पालन केले जाणाऱ्या शीलास काय म्हणतात?
अ) लौकिक शील   ब) निहित शील
क) विहित शील   ड) लोकोत्तर शील
- २) देवता किती प्रकारच्या आहेत?
अ) दोन   ब) तीन
क) सोळा   ड) सव्वीस
- ३) अनुलोम ज्ञानानंतर कोणते ज्ञान उत्पन्न होत?
अ) विलोमज्ञान   ब) गोत्रभू ज्ञान
क) बोधीज्ञान   ड) कोणतेही नाही
- ४) अष्टशील पालन करणारेच खरे — असतात.
अ) साधक   ब) श्रमण
क) भिक्खू   ड) उपासक
- ५) शरीर किती पदार्थ घटकांचा समूह आहे?
अ) ४   ब) ८
क) १६   ड) ३२
- ६) वरच्या दिशेकडे प्रगती करणारे कोणते ज्ञान होय?
अ) उदय व्यय   ब) अनुलोम ज्ञान
क) निर्वेद ज्ञान   ड) उच्च ज्ञान
- ७) वाचिक अकुशल कर्म किती आहेत?
अ) एक   ब) दोन
क) तीन   ड) चार

Seat No.	
-------------	--

Set **P**

एम.ए. (Pali) (सत्र – III) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२६
मिलिन्द प्रश्न (230121302)

वार, दिनांक : सोमवार, २०-०४-२०२६
वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:३०

कमाल गुण: ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

- १) जशी गंगा नदी समुद्रास जावून मिळते त्याच प्रमाणे राजा मिलिंद कोणास जाऊन भेटला?
अ) पुरण कस्सपला
ब) भन्ते नागसेनला
क) निगढनातपुताला
ड) अजित केशकम्बलीला
- २) राजा मिलिंद किती विद्यांमध्ये पारंगत होते?
अ) वीस
ब) एकवीस
क) एकोणीस
ड) बावीस
- ३) भन्ते कस्सप! जगाचे पालन कोण करतो?
अ) अकाश
ब) राजा
क) पृथ्वी
ड) पाणि
- ४) सूर्यास्ताला अजून बराच वेळ बाकी आहे. तेव्हा इतका वेळ काय करणार असे कोण म्हणाले?
अ) संजय बेलपिठती
ब) पुरण कस्सप
क) राजा मिलिंद
ड) अजित केशकम्बली
- ५) गृहपति! मी अभिधम्माच्या विषयाला जाणारा आहे असे म्हटले?
अ) भन्ते रोहनाने
ब) भन्ते नागसेनाने
क) भन्ते उपालीने
ड) भन्ते रेवताने
- ६) आयुष्यमान नागसेनाला हे सत्य प्रतिष्ठीत होताच काय कंपीत झाले.
अ) समुद्र कंपीत झाला
ब) पृथ्वी कंपीत झाली
क) असमान कंपीत झाले
ड) ब्रम्हांड कंपीत झाले.

- ७) आयु. अस्सनुप्ताने भिक्खु संघाची बैठक कोणत्या पर्वतावर घेतली?
 अ) युगन्धर पर्वतावर   ब) हिमालय पर्वतावर
 क) सहयाद्री पर्वतावर   ड) विंध पर्वतावर
- ८) नागरसेनांचे नाव ऐकताच कोणाच्या मनात भिती निर्माण झाली?
 अ) राजा बिम्बिसाराच्या   ब) राजा मिलिंदाच्या
 क) राजा अशोकाच्या   ड) राजा हर्षवर्धनाच्या
- ९) मी प्रव्रज्याकशाकरीता घेत आहे याचे मला ज्ञान नव्हते; असे विधान कोणी केले.
 अ) भन्ते रेवताने   ब) भन्ते नागसेनाने
 क) भन्ते काश्यपाने   ड) भन्ते उपालीने
- १०) “कथं, भन्ते सम्पसादनलक्खणा ——— “ति!?”
 अ) पञ्जा   ब) सद्धां
 क) विज्ञान   ड) सति
- ११) “भन्ते नागसेन यत्थ चक्खुविञ्जाणं उप्पज्जति, तथ ——— उप्पज्जति?
 अ) जिह्वाविञ्जाणं   ब) चक्खुविञ्जाण
 क) मनोविञ्जाण   ड) सोतविञ्जाण
- १२) “भन्ते नागरसेन केन कारणे नामं येव ——— रूवयेववा” ति!?”
 अ) पटिसन्दहति   ब) नपटिसन्दहति
 क) कपटिसन्दहति   ड) सपटिसन्दहति

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) राजा मिलिंद
 ब) नागसेनस्स दण्डकम्म
 क) महासेन देवपुतं याचोरी
 ड) आयु रोहन व नागसेनाची भेट या विषयी माहिती लिहा.
 इ) अनुपिटक साहित्याची थोडक्यात माहिती लिहा.
 ई) लक्षण प्रश्नाविषयी थोडक्यात माहिती लिहा.

प्र.३ लघुत्तरी प्रश्न. (कोणतेही दोन)

१२

- अ) मिलिंद प्रश्नातील तात्वीक आशय लिहा.
 ब) खालील उताऱ्याचे पालि भाषेत भाषांतर करा.
 महाराज! ज्या प्रमाणे एखादा मनुष्य आपल्या घराला पडताना पाहून त्याला आधार म्हणून खांबा लावून मजबूत करतो तेव्हा ते घर पडत नाही त्या प्रमाणे जे पुण्यधर्म वीर्याने केले जातात ते कधीच डगमगत नाही.
 क) भन्ते नागसेन व राजा मिलिंद यांच्या प्रथम भेटी विषयी माहिती लिहा.

ड) खालील उक्तान्याचे मातृभाषेत भाषांतर करा.
तेसु सामणेरो जम्बुदीपे सागलनगरे मिलिन्दो नाम राजा अहोसि पण्डितो
व्यक्तो मेधावी पटिबलो । अतीताना गतपच्चुप्पन्नातं मन्तयोगविधान किरियानं
करणकाले निसम्मकारी होति । बहूनिचस्स सत्थानि उग्गहितानि होन्ति

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक)

१२

अ) मिलिंद प्रश्न या ग्रंथातील विषय स्वरूप, व्याप्ती सविस्तर लिहा.

किंवा

ब) मिलिंद प्रश्न या ग्रंथातील वेदना प्रश्ना संबंधी सविस्तर माहिती लिहा.

प्र.५ दीर्घोत्तरी प्रश्न.

१२

नागसेनास दण्ड का देण्यात आला या विषयी सविस्तर लिहा.

ड) खालील उताऱ्याचे पाली भाषेत भाषांतर करा.

श्रमण कर्म करू इच्छिणारे, अनाळशी व श्रेष्ठ कर्म करणारे आहेत. राग, द्वेष यांचा ते त्याग करतात ह्यामुळे मला श्रमण प्रिय आहेत. ते शुध्द कर्म करणारे असून तिन्ही पापांची मुळे (कायिक, वाचिक, मानसिक) नष्ट करतात. त्याचप्रमाणे त्यांचे सर्व पाप नष्ट झाले आहे ह्यामुळे मला श्रमण प्रिय आहेत.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

१२

अ) थेरीगाथा ग्रंथाचे पालि साहित्यामध्ये महत्त्व लिहा.

किंवा

ब) थेरीगाथा या ग्रंथातील पुणिका थेरीगाथेचे महत्त्व लिहा.

प्र.५ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

१२

थेरीगाथा ग्रंथातील सामाजिक व धार्मिक आशय सविस्तर लिहा.

Seat No.	
-------------	--

Set **P**

एम.ए. (Pali) (सत्र - III) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल - २०२६
पालि भाषा संभाषण कौशल्य (230121304)

वार, दिनांक : शुक्रवार, २४-०४-२०२६
वेळ: सकाळी ११:०० ते १२:३०

कमाल गुण: ३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा.

०६

- १) पालि भाषा कोणत्या शतकात लिपीबद्ध झाली?

अ) इ. सन पूर्व पहिल्या	ब) इ. सन पूर्व दुसऱ्या
क) इ. सन पूर्व तिसऱ्या	ड) इ. सन पूर्व चौथ्या
- २) 'पालिभाषेत व्याकरणानुसार अव्यय संख्या किती आहेत?

अ) पाच	ब) सहा
क) सात	ड) आठ
- ३) पालि भाषेत निग्गहित या शब्दाचा अर्थ काय होतो?

अ) निग्रह	ब) अनुस्वार
क) अनुसरा	ड) अनुसरो
- ४) पालि भाषेत मोग्गलान व्याकरण नुसार वर्ण संख्या किती आहेत?

अ) ४०	ब) ४१
क) ४२	ड) ४३
- ५) प्राचीन बुद्धकाळात बोलली जाणारी लोकभाषा आज कोणत्या नावाने प्रचलित आहे?

अ) मराठी	ब) पालि
क) संस्कृत	ड) पैशाची
- ६) भगवान बुद्धांनी कोणत्या भाषेमधून लोकांना उपदेश केला?

अ) पैशाची	ब) लोकभाषेतून
क) संस्कृत	ड) अर्धमागधी

- प्र.२ टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) 0८
- अ) व्यावहारिक भाषा
ब) पालिभाषेचे स्वरूप
क) पालिभाषेचे मूळ
ड) पालिभाषेचा काळ
- प्र.३ खालील प्रश्नाचे थोडक्यात उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 0६
- अ) काळानुरूप पालि भाषेच्या विकासाचे टप्पे थोडक्यात सांगा.
किंवा
ब) पालि भाषा आणि मराठी भाषा यातील साम्य थोडक्या शब्दात लिहा.
- प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १0
- अ) आधुनिक काळात पालि भाषा शिकण्याचे फायदे सांगा.
किंवा
ब) पालि भाषा आणि बुद्ध वचन यांचा सहसंबंध स्पष्ट करा.

Seat No.	
-------------	--

Set **P**

एम.ए. (Pali) (सत्र – III) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२६
बुद्ध तत्त्वज्ञान (230121306)

वार, दिनांक: सोमवार, २७-०४-२०२६
वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:३०

कमाल गुण : ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा.

१२

१) स्मृति प्रस्थाने किती आहेत?

अ) चार

ब) पाच

क) सहा

ड) सात

२) 'बुद्धा' या शब्दाचे वचन ओळखा.

अ) एकवचन

ब) बहुवचन

क) द्विवचन

ड) बुद्धवचन

३) 'रूपस्कंधाचे किती घटक आहेत?

अ) चार

ब) पाच

क) सहा

ड) आठ

४) 'इमस्मिं सति ——— होति ।

अ) इदं

ब) असति

क) उपति

ड) उदपाति

५) 'वेदना' हे कोणत्या स्कंधाचा घटक आहे?

अ) शरीर

ब) रूप

क) नाम

ड) दुःखद

६) परम सुख कशात आहे?

अ) जीवनात

ब) स्वर्गात

क) ऐशआरामात

ड) निर्वाणात

७) 'कतमे चतुनं अरियसच्चनि?

अ) दुक्खं

ब) दुक्ख समुदयं

क) दुक्ख निरोधं

ड) दुक्ख निरोध गामिनि पटिपदा

- प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक) १२
- अ) बुद्ध तत्वज्ञानातील ब्रह्मविहार संकल्पना स्पष्ट करा.
किंवा
- ब) दहा पारमिताविषयी सविस्तर लिहा.
- प्र.५ बुद्ध तत्वज्ञानाच्या दृष्टीने चार आर्यसत्याची परिभाषा स्पष्ट करा. १२

Seat No.	
-------------	--

Set	P
-----	---

एम.ए. (Pali) (सत्र – IV) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल – २०२६
अभिधम्मपिटक – धम्मसङ्गी विषयवस्तु (230121401)

वार, दिनांक: गुरुवार, 16-0४-२०२६
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

कमाल गुण: ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.१ खाली दिलेल्या पर्यायापैकी योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा. १२
- १) धम्मसंगिनीतला निक्खेप कांड हा कितवा भाग आहे?
अ) पहिला ब) दुसरा
क) तिसरा ड) चौथा
- २) लोभ, मोह आणि द्वेष हे कोणत्या प्रवृत्त्यांचे मूळ कारण आहे?
अ) व्यक्तिगत ब) मानसिक
क) राक्षसि ड) कोणत्याही नाही
- ३) कर्माच्या शुभा शुभ स्वरूपाचा कशाशी घनिष्ट संबंध आहे?
अ) धम्माशी ब) चेतनेशी
क) कर्माशीच ड) भविष्याशी
- ४) सम्बोधीप्राप्तीनंतर तथागतांनी कोणत्या वर्षी आषाढ पौर्णिमेला देवलोकात वर्षावासाचे अधिष्ठान केले?
अ) सातव्या ब) आठव्या
क) नवव्या ड) दहाव्या
- ५) कोणता ग्रंथ अभिधम्मसाहित्याची प्राण प्रतिष्ठा आहे?
अ) पट्टान ब) धम्मसंगिनी
क) सुत्तपिटक ड) अभिधम्मपिटक
- ६) चित्ताचे एकूण किती भेद सांगितले आहेत?
अ) ५२ ब) ५५
क) ८९ ड) ९२

- प्र.४ अ) धम्मसङ्गणी ग्रंथातील रूपकांडाचे विश्लेषण करा. १२
किंवा
ब) २५ शोभन चेतसिकाचे विश्लेषण करा.
- प्र.५ धम्मसङ्गणी ग्रंथातील निक्खेप कांडाचे विश्लेषण करा. १२

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**M.A. (Pali) (Semester - IV) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April - 2026**

अभिधम्मपिटक – धम्मसङ्गी विषयवस्तु (230121401)

Day & Date: Thursday, 16-04-2026
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Rewrite the sentence by choosing the correct option from the options given below. 12

- 1) What is the part of the Nikkhepkand in Dhammasangani?
  - a) First
  - b) Second
  - c) Third
  - d) Fourth
- 2) Greed, temptation and hatred are the root causes of which tendencies?
  - a) Personal
  - b) Mental
  - c) Demoness
  - d) None of these
- 3) What does the auspicious form of kamma have to do with?
  - a) To dhamma
  - b) To Cetana
  - c) With kamma
  - d) With future
- 4) In which year did Tathagata establish vassavasa in Devaloka on Ashadha Punnima after enlightenment?
  - a) Seventh
  - b) Eighth
  - c) Ninth
  - d) Tenth
- 5) Which book is the first establishment of Abhidhamma literature?
  - a) Patthaana
  - b) Dhammasangani
  - c) Suttapitaka
  - d) Abhidhammapitaka
- 6) How many total number of Cittas differences?
  - a) 52
  - b) 55
  - c) 89
  - d) 92
- 7) What is the result of the kusala, akusalakammas citta of the pre birth?
  - a) Vipaka
  - b) Kriya
  - c) Kusala
  - d) Akusala
- 8) What kind of bhumi is the longing loka?
  - a) Kamanabhumi
  - b) Kamlokbhumi
  - c) Kamavacarbhumi
  - d) Lokottarabhumi

- ८) इण सुत्तामध्ये ——— प्रकारच्या व्यक्तिचे वर्णन केले आहे.
 अ) दरिद्री ब) अल्पबुद्धी
 क) मंदबुद्धी ड) अज्ञानी
- ९) दुक्क निपातात वग्ग संख्या ——— आहे.
 अ) १६ ब) १८
 क) २० ड) २२
- १०) सब्बसो अनुपादाय, सम्मा ——— विमुच्चति ।
 अ) पित्तं ब) कित्तं
 क) चित्तं ड) मित्तं
- ११) नुपलिप्पति लोकेन, ——— पदुमं यथा.
 अ) सोयेन ब) कोयेन
 क) तोयेन ड) मोयेन
- १२) “तपो च ब्रम्हचरियं ——— नागरस्स त्यापरे ।
 अ) तरणा ब) चरणा
 क) परणा ड) सरणा

प्र.२ संक्षिप्त उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) दुतिय सन्दिट्टिक सुत्तं या विषयी माहिती लिहा.
 ब) मिगशाल सुत्तं या विषयी माहिती लिहा.
 क) इणसुत्ता विषयी माहिती लिहा.
 ड) अपमाद सुत्तं या विषयी संक्षिप्त माहिती लिहा.
 इ) आनंद सुत्तं या विषयी माहिती लिहा.
 ई) नागसुत्तं या विषयी संक्षिप्त माहिती लिहा.

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

१२

- अ) प्रथम सन्दिट्टिक सुत्तातील संवाद लिहा.
 ब) खालील उताऱ्याचे पाली भाषेत भाषांतर करा.
 “हे ब्राम्हण, ब्राम्हणांच्या जीवनाचा उद्देश भोगवस्तुंचा संग्रह करणे हा आहे. त्यांच्या मुख्यविचार प्रज्ञावान बनणे हा असतो. त्यांची प्रतिष्ठा (वेद) मंत्राचा जाणकार होण्याने होत असते. त्यांची दृष्टी यज्ञावर लागलेली असते. त्यांना परम संतोष ब्रम्हलोकगामी होण्याने होत असतो.
 क) महाचुन्द सुत्ता विषयी माहिती लिहा.

ड) खालील उताऱ्याचे मातृभाषेत भाषांतर करा.
 अथ खो आयस्मा आनन्दो पुब्बण्ह समयं निवासेत्त्वा पत्त-चीवरमादाय येन मिगसालाय उपसिकाय निवेसनं तेनुपसङ्गमि; उपसङ्गमित्त्वा पञ्जत्ते आसने निसीदि । अथ खो मिगसाला उपासिका येनायम्मा आनन्दो तेनुपसङ्गमि; उपसङ्गमित्त्वा आयस्तमन्तं आनन्दं अभिवादेत्त्वा एकमन्तं निसादि । एकमन्तं निसिन्ना खो मिगसाला उपासिका आयस्मन्तं आनन्दं एतदवोच.

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक)

१२

अ) इन्दियसंवर सुत्तामध्ये तथागतांनी दिलेला धार्मिक व सामाजिक उपदेश सविस्तर लिहा.

किंवा

ब) धम्मिक सुत्तातील धार्मिक आशय सांगून अंगुत्तर निकायातील त्याचे महत्त्व विशद करा.

प्र.५ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.

१२

इण सुत्तातील दारिद्रय व्यक्ती विषयीची माहिती सविस्तर लिहा.

Seat No.	
----------	--

Set P

एम.ए. (Pali) (सत्र – IV) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल – २०२६
महावंस-महेंद्र लंकागमन (230121403)

वार, दिनांक : मंगळवार, २१-०४-२०२६
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

कमाल गुण : ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

- १) — नामक यक्षाने सोतापतिफल प्राप्त केले.
अ) हारिती
ब) कुम्भण्ड
क) पण्डक
ड) जांभाल
- २) महावंसाची निर्मिती — ग्रंथावर आधारित आहे.
अ) दिपवंस
ब) धुपवंस
क) धानुवंस
ड) महावंस
- ३) स्थविरांनी महामती राजाला — उपदेश दिला.
अ) चुल हस्थिपदोपम
ब) ब्रम्हजाल सुत्त
क) धम्मचक्क प्रवतन सुत्त
ड) अम्बट सुत्त
- ४) रूक्खो यं राजा किं — अम्बो नाम अयंतरु।
अ) नामो
ब) सामो
क) पामो
ड) यामो
- ५) राजाने स्थविरांना विचारले पृथ्वी — कंप्मान झाली.
अ) सोतापत्ती झाल्याने
ब) बुध्दत्व प्राप्त झाल्याने
क) धम्म स्थापना झाल्याने
ड) श्रमण झाल्याने
- ६) स्थविर सुमनाने — पदवी मिळवली होती.
अ) भिक्खु
ब) सामणेर
क) अर्हत
ड) श्रावक
- ७) कदम्ब नदीजवळ बनवलेल्या स्तूपाचे नाव —.
अ) स्तुपचैत्य
ब) निवतचैत्य
क) यक्ष चैत्य
ड) ब्रम्हचैत्य

- ८) उपराजा महानाग यांच्या पत्नीचे नाव ----.
- अ) मीगसाला   ब) सुमंगला
क) अनुला   ड) उपसाला
- ९) स्थवीर लोक ज्या स्थानावर उतरले तेथे बनवलेल्या चैत्याला ----
म्हणतात.
- अ) प्रथमचैत्य   ब) यक्षचैत्य
क) गंधर्व चैत्य   ड) बौद्धचैत्य
- १०) हथमार मध्ये महाउपदेशकांनी ---- उपदेश केला.
- अ) देवदुतसुत   ब) सुदर्शन सुत्ता
क) केवढसुत   ड) नागसुत
- ११) संघमित्राच्या मुलाचे नाव ---- होते.
- अ) रमण   ब) रतन
क) सुमन   ड) गौतम
- १२) सर्वज्ञ तिसरे बुद्ध ---- गोत्राचे होते.
- अ) भारद्वाज   ब) गौतम
क) कश्यप   ड) कोकणह

प्र.२ संक्षिप्त उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) संघमित्रा थेरी विषयी माहिती लिहा.
ब) थेर परिनिब्बाण या विषयी माहिती लिहा.
क) चेतियपब्ब विहार पटिग्गहणो या विषयी माहिती लिहा.
ड) नगरपवेसनं या विषयी माहिती लिहा.
इ) महावंस ग्रंथाची माहिती लिहा.
ई) धम्म असोका विषयी माहिती लिहा.

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

१२

- अ) लंकाद्वीपामध्ये महेंद्र थेराचे धार्मिक कार्य या विषयी माहिती लिहा.
ब) खालील उताऱ्याचे पालि भाषेत भाषांतर करा.
महाराज देवानां प्रियतिष्याला पूर्णक होऊ दया आणि दुत्तांकडून रत्नाची महिमा ऐकू दया. जेष्ठ महिन्याच्या पौर्णिमेच्या दिवशी मिश्रक पर्वतावर जाऊन त्याच दिवशी आपण सुंदर लंकाद्वीपामध्ये जाऊ.
महाइंद्राने महिन्द्राच्या जवळ जाऊन म्हणाला आपण लंकाद्वीपावर जावे.
भगवान बुद्धांनी सुध्दा लंकाद्वीपावर जावून श्रद्धा निर्माण करावी अशी भविष्यवाणी केली होती.
आम्ही भण्डुकासह आपले सहाय्यक होऊ.
क) राजा मुटासीवा विषयी माहिती लिहा.

ड) खालील उक्तान्याचे मराठी भाषेत भाषांतर करा.
 थेरो मोग्गलिपुत्तो सो जिनसासन जोतको ।
 निट्ठोपत्वन सङ्कीती पेकखमानो अनागतं ।।
 सासनन्स पात्तिट्ठानं पच्चन्तेसु अपेकिखया ।
 पेसेसि कात्तिके मासे ते ते थेरे तहीं तहीं ।।
 थेरं कस्मीर गन्धारं मज्झन्तिकम' पेसयि ।
 अपेसयि महादेव त्थेरं महिसमण्डलं ।।
 वनवासं अपेसेसि थेरं रक्खितनामकं ।
 तथा परन्तकं योनं धम्मराकिखत नामकं ।।

प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

१२

अ) दीपवंसाच्या आधारे महावंसाची रचना कोणी केली ते सविस्तर लिहा.
 किंवा

ब) आर्वाचल नागराजा व महेंद्र थेर यांच्यातील संवाद लिहा.

प्र.५ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.

१२

महाबोधिगहणवण्णना या विषयी माहिती लिहा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**M.A. (Pali) (Semester - IV) (New) (NEP) Examination:
March/April – 2026**

महावंस—महेन्द्र लंकागमन (230121403)

Day & Date: Tuesday, 21-04-2026
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options.

12

- 1) _____ Yaksh achieved Sotapati Fal/Fruit.
  - a) Hariti
  - b) Kumbhand
  - c) Pandak
  - d) Jambhal
- 2) The Mahavans is based upon _____ literature.
  - a) Deepvans
  - b) Dhupvans
  - c) Dhanuvans
  - d) Mahavans
- 3) The Sthavir gave _____ sermon to king Mahamati.
  - a) Chulhasthi padopam
  - b) Brahmjal sutta
  - c) Dhammchakk Pavatansutta
  - d) Ambatsutta
- 4) Rukho Yang Raja kin _____ ambo naam ayantaru.
  - a) Namu
  - b) Samo
  - c) Pamo
  - d) Yamo
- 5) Raja asked Sthavir due to _____ the earth tremored.
  - a) Sottapatti
  - b) Achieving of Buddhatva
  - c) Establishment of Dhamma
  - d) Being Sraman
- 6) Sthavir sumano achieved _____ award/Degree.
  - a) Bhikku
  - b) Samner
  - c) Arhant
  - d) Shravak
- 7) State the name of stupa constructed near the Kadamb river.
  - a) Stupchaitya
  - b) Nivatchaitya
  - c) Yakshchaitya
  - d) Brahmchaitya
- 8) _____ was the name of Upraja Mahanaga's wife.
  - a) Migsala
  - b) Sumangala
  - c) Anula
  - d) Upsala
- 9) _____ is the name of chaitya constructed by Sthavir where they step down.
  - a) Prathamchaitya
  - b) Yakshchaitya
  - c) Gandharvchaitya
  - d) Bauddhchaitya

Q.4 Answer the following question in detail. (Any One) 12

a) Who composed the Mahavamsa based on the Deepavamsa? Write it in detail.

OR

b) Write a dialogue between Arvachal Nagaraja and Mahindra Ther.

Q.5 Answer the following question in detail. 12

Write detailed information about Mahabodhi Gahanavan.

- प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक) १२
- अ) विपस्सनेचा मूळ सिद्धांत सांगून विपस्सनेचे फायदे सविस्तर सांगा.
किंवा
- ब) शील, समाधि आणि प्रज्ञा यांचे विपस्सनेतील महत्त्व सांगून सविस्तर विश्लेषण करा.
- प्र.५ खालील प्रश्नांचे सविस्तर उत्तर लिहा. १२
- भारतात सत्यनारायण गोयंका यांचे विपस्सनेतील योगदान स्पष्ट करा.

Seat No.	
-------------	--

Set **P**

**M.A. (Pali) (Semester - IV) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April - 2026
विपस्सना अभ्यास (230121405)**

Day & Date: Thursday, 23-04-2026
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options.**12**

- 1) What is important to study to maintain restraint on physical and verbal actions?
  - a) Vipassana
  - b) Prajna
  - c) Sheela
  - d) Samadhi
- 2) What is the name of the Vipassana center in Igatpuri?
  - a) Dhammagiri
  - b) Dhammakhet
  - c) Golden Pagoda
  - d) Dhammahini
- 3) In how many ways can Vipassana be done?
  - a) Two
  - b) Three
  - c) Four
  - d) Five
- 4) What is the development of mental peace called?
  - a) Mental progress
  - b) Inner peace
  - c) Equanimity
  - d) Mudita
- 5) How many types of pain are mentioned?
  - a) Two
  - b) Three
  - c) Four
  - d) Five
- 6) What does the word 'emotion' mean in Pali language?
  - a) Desire
  - b) Wish
  - c) Thinking
  - d) Mental progress
- 7) In how many ways can peace be attained?
  - a) 10
  - b) 20
  - c) 30
  - d) 40
- 8) From which language is the word Anapan?
  - a) Marathi
  - b) Hindi
  - c) Pali
  - d) Sanskrit
- 9) What is Pragya?
  - a) Name
  - b) Vivek
  - c) Practical knowledge
  - d) Vidya

- 10) Who first taught Vipassana at Rangoon?
a) Acharya U Ba Khin
b) Acharya Saiyataiji
c) Acharya Satyanarayan Goenka
d) Bhadanta Lady Sayado
- 11) What is Vipassana?
a) Anapanasati
b) Tapascharya
c) Vidya
d) Dhyana
- 12) Which support do you think is more important for achieving concentration of mind?
a) Rosary
b) Aap Kasin
c) Vayu Kasin
d) Anapanasati

Q.2 Write notes. (Any Four) 12

- a) Anatta
- b) Prajna
- c) Samadhi
- d) Vedananupassana
- e) Nivarne (Hindrances)
- f) Drusta Bhava

Q.3 Answer the following questions. (Any Two) 12

- a) How to practice equanimity in Vipassana?
- b) What is neutral feeling in Vipassana?
- c) Explain what is Samyajane and give information about it.
- d) What is Dhammanupassana?

Q.4 Broad Question. (Any One) 12

- a) Explain the basic principles of Vipassana and explain the benefits of Vipassana in detail

OR

- b) Explain the importance of Ethics, Samadhi and Prajna in Vipassana and analyze them in detail.

Q.5 Answer the following question in detail 12

Explain the contribution of Satyanarayan Goenka to Vipassana in India.

प्र.२ टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

- अ) अधिपती प्रत्यय
- ब) पुथुज्जन
- क) अनागामी
- ड) लोकोत्तर भूमि
- इ) आलंबन
- ई) इंद्रिय

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

१६

- अ) ढगाची उपमा सांगून व्यक्तीने वर्णन करा.
- ब) सोतापन्न व्यक्तीची ओळख स्पष्ट करा.
- क) चार प्रकारची माणसे उंदराची उपमा देऊन स्पष्ट करा.
- ड) प्रतीत्यसमुत्पाद सिद्धांताच्या बारा कड्या पालित लिहा.

प्र.४ अ) अभिधम्मपिटकातील पुग्गलपञ्चति म्हणजे काय सांगून त्याचे महत्व स्पष्ट करा.

१६

किंवा

ब) अभिधम्मपिटकातील चेतसिकतेचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.५ पट्टान ग्रंथाची निदान कथा सांगा.

१६